

स्वप्नः

दध्यन्नं पायसं भुङ्क्ते तडागो वा नदीतटे ।
विशौचं पद्मपत्रे च सोऽपि राजा भविष्यति ॥
तडागो वा स्वप्ने पद्मपत्रे इति वा पाठः ।
जलौकसं वृक्षकण्डं मर्षयति पश्यति ।
धनं पुत्रश्च विजयं प्रतिष्ठाञ्च लभेदिति ॥
नृपिभिर्देष्टुभिः कोलैर्वानरैः पौडितो यदि ।
निश्चितश्च भवेदावा धनश्च विपुलं लभेत् ॥
मर्क्यं मांसं मौक्तिकश्च शङ्खचन्दनहोरकम् ।
यस्तु पश्यति स्वप्नान्ते विपुलं धनमालभेत् ॥
सुराश्च रुधिरं स्वर्णं भुक्त्वा विहां धनं लभेत् ।
प्रतिमां शिवलिङ्गञ्च लभेद्दृष्ट्वा जयं धनम् ॥
फलितं पुण्यितं विष्णुमास्त्रं दृष्ट्वा लभेत् धनम् ।
दृष्ट्वा च ज्वलदग्निश्च धनं मुक्तिं त्रियं लभेत् ॥
ग्रामलोकं धात्रीफलं उत्पलञ्च वनागमम् ।
देवताश्च हिजा गावः पितरो लिङ्गनस्तथा ।
उत्पलं स्थाने तत्पत्रमिति वा पाठः ॥
यद्ददाति मिथः स्वप्ने तत्तथैव भविष्यति ॥
शुक्लाब्जधरां नारीं शुक्लमास्थानुलेपनाम् ।
समाश्लिष्यति यः स्वप्ने तस्य श्रीः सर्वतः सुखम् ॥
पीताब्जधरां नारीं पीतमास्थानुलेपनाम् ।
उपगृह्णाति यः स्वप्ने कल्याणं तस्य जायते ॥
सर्वाणि शुक्लानि प्रशंसितानि
भस्मास्त्रि कार्पासविजर्जितानि ।
सर्वाणि कृष्णानि विनिन्दितानि
गोहस्तिदेवहिजवर्जितानि ॥
दिव्या स्त्री सखिता विप्रा रत्नभूषणभूषिता ।
यस्य मन्दिरमायाति स प्रियं लभते भुवम् ॥
स्वप्ने च ब्राह्मणो देवो ब्राह्मणो देवकन्यका ।
कुमारी चाष्टवर्षीया रत्नभूषणभूषिता ।
यस्य तुष्टा भवेत् स्वप्ने तस्य तुष्टा च पार्वती ॥
इत्यत्र स भवेत् कविपण्डितः इति च पाठः ।
ब्राह्मणो ब्राह्मणो वापि सन्तुष्टः सखिता सती ।
फलं ददाति यस्मै च तस्य पुत्री भविष्यति ॥
यं स्वप्ने ब्राह्मणो नन्द । करोति च शुभा-
श्रियम् ।
यद्ददाति भवेत्तस्य तस्यैश्वर्यं भवेद्भुवम् ॥
परितुष्टो हिजयेष्टायाति यस्य मन्दिरम् ।
नारायणः शिवो ब्रह्मा प्रविशेत्तु तदाश्रमम् ॥
सम्पत्तिस्तस्य भवति यशश्च विपुलं शुभम् ।
पदे पदे सुखं तस्य सम्मानं गौरवं लभेत् ॥
अकस्मादपि स्वप्ने तु लभते सुरभीं यदि ।
भूमिलाभो भवेत्तस्य भार्या वापि पतिव्रता ॥
करेण कृत्वा हस्तौ यं मस्तके स्थापयेद्यदि ।
राज्यलाभो भवेत्तस्य निश्चितश्च श्रुतौ श्रुतम् ॥
स्वप्ने तु ब्राह्मणस्तुष्टः समश्लिष्यति यं व्रज ।
तीर्थस्त्रायौ भवेत् सोऽपि निश्चितश्च त्रिया-
न्वितः ।
स्वप्ने ददाति पुण्यञ्च यस्मै पुण्यवते हिजः ।
जयश्रुतौ भवेत् सोऽपि यशस्वी च धनो सुखी ॥
स्वप्ने दृष्ट्वा च तीर्थानि सीधरव्रष्टाश्चि च ।
जयश्रुतश्च धनवांसीयस्त्रायौ भवेत्तस्यः ॥
स्वप्ने तु पूर्णकलसं कथित् कस्यै ददाति वा ।

स्वप्नः

पुष्पलाभो भवेत्तस्य सम्पत्तिं वा समालभेत् ॥
हस्तौ कृत्वा तु कुडवं भादकं वापि सुन्दरो ।
यस्य मन्दिरमायाति स लक्ष्मीं लभते भुवम् ॥
दिव्या स्त्री यद्दृष्टं गत्वा पुरीषं विश्वजिह्वज ।
अर्धलाभो भवेत्तस्य दारिद्र्यञ्च प्रयाति च ॥
यस्य गेहं समायाति भार्या सः ब्राह्मणः ।
पार्ष्वत्या सः शशुर्वा लक्ष्मोर्नारायणोऽयवा ।
ब्राह्मणो ब्राह्मणो वापि स्वप्ने यस्मै ददाति वा ।
धान्यं पुष्पाक्षतं वापि तस्य श्रीः सर्वतोमुखी ॥
सर्वतोमुखीत्यत्र सर्वतः सुखीति च पाठः ।
मुक्ताहारं पुष्पमास्यं चन्दनञ्च शुभं व्रज ।
शुभं व्रज स्थाने लभेद्दिज इति वा पाठः ।
स्वप्ने ददाति विप्रश्च तस्य श्रीः सर्वतः सुखी ॥
गोरोचनां पताकां वा हरिद्रामिन्दुदण्डकम् ।
चिन्धान्नञ्च लभेत् स्वप्ने तस्य श्रीः सर्वतः सुखी ॥
स्निग्धान्नस्थाने सिद्धावमिति वा पाठः ।
ब्राह्मणो ब्राह्मणो वापि ददाति यस्य मस्तके ।
कृतं वा शुक्लधान्यं वा स च राजा भविष्यति ॥
स्वप्ने रथस्थः पुरुषः शुक्लमास्थानुलेपनः ।
तत्रस्थो दधि भुङ्क्ते च पायसं वा नृपो भवेत् ॥
स्वप्ने ददाति विप्रश्च ब्राह्मणो वा सुधां दधि ।
प्रशस्तपात्रं तस्मै वा सोऽपि राजा भवेद्भुवम् ॥
ददाति पुस्तकं स्वप्ने यस्मै पुण्यवते हिजः ।
स भवेद्दिश्विख्यातः कवीन्द्रः पण्डितेश्वरः ॥
यं पाठयति स्वप्ने या मातेव च सुतं यथा ।
सरस्वतीसुतः सोऽपि तत्परो नास्ति पण्डितः ॥
ब्राह्मणः पाठयेद्यश्च पितेव यत्नपूर्वकम् ।
ददाति पुस्तकं प्रीत्या स च तत्सदृशो भवेत् ॥
प्राप्नोति पुस्तकं स्वप्ने पथि वा यत्र तत्र वा ।
स पण्डिता यशस्वी च विख्यातश्च महीतले ॥
स्वप्ने यस्मै मङ्गमन्त्रं विप्रो विप्रा ददाति चेत् ।
स भवेत् पुरुषः पात्रो धनवान् गुणवान् सुखी ॥
स्वप्ने ददाति मन्त्रं वा प्रतिमां वा शिलामयीम् ।
यस्मै ददाति विप्रश्च मन्त्रसिद्धिञ्च तद्भवेत् ॥
विप्रा विप्रसमूहश्च दृष्ट्वा नत्वाशियं लभेत् ।
राजिन्द्रः स भवेदापि किम्वा च कविपण्डितः ॥
शुक्लधान्ययुतां भूमिं यस्मै विप्रः समुत्सृजेत् ।
स्वप्ने च परितुष्टश्च स भवेत् पृथिवीपतिः ॥
स्वप्ने विप्रो रथे कृत्वा नानास्वर्गं प्रदर्शयेत् ।
चिरजीवौ भवेदायुधं नृपिर्भवेद् भुवम् ॥
विप्रा विप्रश्च सन्तुष्टौ यस्मै कन्यां ददाति च ।
स्वप्ने च स भवेत्तस्य धनाढ्यो भूपतिः स्वयम् ॥
स्वप्ने सरोवरं दृष्ट्वा समुद्रं वा नदीं नदम् ।
शुक्लाहं शुक्लशैलञ्च दृष्ट्वा प्रियमवाप्नुयात् ॥
प्रियं स्थाने त्रियमिति च पाठः ।
यः पश्यति स्मृतं स्वप्ने स भवेच्चिरजीवनः ।
अरोगोऽरोगिणं दृष्ट्वा सुखिनश्च सुखी भवेत् ॥
दिव्या स्त्री यं प्रवदति मम स्वामी भवान् भव ।
स्वप्ने दृष्ट्वा च जागर्ति स च राजा भवेद्भुवम् ॥
स्वप्ने च बालिकां दृष्ट्वा लब्ध्वा स्फाटिक-
मासिकाम् ।
दन्तचापं शुक्लवर्णं स प्रतिष्ठां लभेद् भुवम् ॥

स्वप्नः

स्वप्ने विप्रो वदति यं मम दासो भवेति च ।
हरिदासश्च तद्भक्तिं लब्ध्वा स वैष्णवो भवेत् ॥
स्वप्ने विप्रो हरिः शम्भुर्ब्राह्मणो कमला शिवा ।
शुक्ला स्त्री वेदमाता वा जात्रवी वा सरस्वती ॥
गोपालिकाविशधरा बालिका राधिका मम ।
बालश्च बालगोपालः स्वप्नविद्भिः प्रकाशितः ॥
एष ते कथितो नन्द सुस्वप्नः पुण्यहेतुकः ।
श्रोतुमिच्छसि किं वा त्वं किं भूयः कथयामि
ते ॥
इति ब्रह्मवैवर्ते श्रीकृष्णजन्मखण्डे सुस्वप्नदर्शनं
७७ अध्यायः ॥ * ॥
अक्रूरदृष्टस्वप्ना यथा,—
“अथाक्रूरः स्वप्नवनं गत्वा कंसेन प्रेरितः ।
चकार शयनं तस्यै भुक्त्वा मिष्टान्नमुत्तमम् ॥
सकर्पूर्य ताम्बूलं चण्डद वासितं जलम् ।
जगाम निद्रां सुखतः सुखसन्धोगमावृतः ॥
ततो ददर्श सुस्वप्नं पुराणश्रुतिसम्मतम् ।
निशवशेषममये वायादिपरिवर्जितः ॥
अरोगो बह्वैश्वर्यं वस्त्रयुग्मसमन्वितः ।
सुतस्पर्शायो सुस्निग्धचिन्ताशोकविवर्जितः ॥
किशोरवयसं श्यामं हिभुजं सुरलीधरम् ।
पीतवस्त्रपरीधानं वनमालाविभूषितम् ॥
चन्दनोचितसर्वाङ्गं मालतीमाख्यशोभितम् ।
भूषितं भूषिताहंश्च सद्गन्धमभूषणैः ॥
मयूरपुच्छचूडञ्च सस्मितं पद्मलोचनम् ।
एवभूतं हिजशिश्नं ददर्श प्रथमे मुने ॥
ततो ददर्श रुचिरां पतिपुत्रवतीं सतीम् ।
पीतवस्त्रपरीधानां रत्नभूषणभूषिताम् ॥
ज्वलज्जदोपहस्ताश्च शुक्लमाख्यकरां वराम् ।
शरच्चन्द्रनिभास्याश्च सखितां वरदां शुभाम् ॥
ततो ददर्श विप्रश्च कुर्वन्तश्च शुभाश्रियम् ।
खेतपद्मगतं हंसं तुरगश्च सरोवरम् ॥
ददर्श चित्रितं चाब फलितं पुण्यितं शुभम् ।
पाम्बनिस्वनारिकेलगुवाककदलीतकम् ॥
दशन्तं खेतसर्पञ्च स्वात्मानं पर्वतस्थितम् ।
हृत्स्वस्व गजस्वस्व तरिस्थं तुरगस्थितम् ॥
वीणां वादितवन्तश्च भुक्तवन्तश्च पायसम् ।
दधिक्षीरयुतान् च पद्मपत्रस्यमौषितम् ॥
कमिविदुःसहिताङ्गश्च रुदन्तं मोहितं तथा ।
शुक्लधान्यपुष्पधरं स्नानं चन्दनचर्चितम् ॥
समुद्रस्थं प्रासादस्थमात्मानञ्च सलोहितम् ।
किञ्चिन्नचताङ्गञ्च मेदःपूयसमन्वितम् ॥
ततो ददर्श रजतं मणिशुभ्रञ्च काञ्चनम् ।
सुत्तमाणिस्वरत्नञ्च पूर्णकुम्भं धनं जलम् ॥
सुरभिश्च सवसाञ्च हृष्येन्द्रं मयूरकम् ।
शुक्लश्च सारथं शङ्खं किञ्च खञ्जनमेव च ॥
ताम्बूलं पुष्पमास्यञ्च ज्वलदग्निं सुरार्चनम् ।
पार्ष्वतोप्रतिमां कृष्णप्रतिमां शिवलिङ्गकम् ॥
विप्रबालाञ्च बालञ्च सुपक्वफलितं कृषिम् ।
देवस्वलोञ्च राजेन्द्रं सिंहं व्याघ्रं गुहं सुरम् ॥
दृष्ट्वा स्वप्नं समुत्सृज्य चकाराङ्गिकमौषितम् ।
उत्सवं कथयामास सर्वहृत्मान्तमेव च ॥”